

Smjernice za ostvarivanje društvene prihvatljivosti – draft

Podupiranje projekata korištenja energije vjetra
Smjernice za komunikaciju, uključivanje
dionika i stratešku suradnju

Autori: Angelika Baur, Pia Dorfinger (dena)

Recenzenti: Angeliki Koulouri (EWEA), Suzanne Keignaert (APERe),
Dirk Knapen (REScoop), Jennifer Ramsay (Local Energy Scotland),
Dr. Elisabeth Dütschke, Julius Wesche (Fraunhofer ISI)

Co-funded by the Intelligent Energy Europe
Programme of the European Union

wisepower-project.eu

Pozadina i ciljevi Smjernica za ostvarivanje društvene prihvatljivosti

Tko su ciljni korisnici smjernica?

Ovaj alat izrađen je za sve dionike koji su uključeni u projekte obalnog korištenja energije vjetra** i predstavlja ključne upute za poboljšanje razine društvene prihvatljivosti ovakvih projekata (proizvodnja i spajanje na mrežu*).

Razne aktivnosti vezane za prihvaćanja zajednice projekata korištenja energije vjetra dionicima već poduzimaju.

Projekt WISE Power, financiran kroz IEE, usmjeren je na podupiranje ovih aktivnosti kroz omogućavanje dostupnosti znanja o mjerama ostvarivanja navedenog prihvaćanja, kroz razvijanje sistematičnijih smjernica za njihovo korištenje i kroz promociju korištenja najboljih praksi u reazličitim EU zemljama.

Koji izvori informacija su korišteni?

Draft verzija Smjernica rezultat je opsežnog istraživanja koje je poduzeto u okviru projekta WISE Power. Proučeno je 55 priručnika i izvještaja o ostvarivanju društvene prihvatljivosti, provedeno je 300 intervjuja s ključnim dionicima u 13 zemalja*** te su organizirane dvije usmjerene radionice. Identifikacija inovativnih modela financiranja* predstavljala je centralno područje proučavanja.

Povratne informacije su dobrodošle!

Ova draft verzija Smjernica predstavlja ishodišnu točku za daljnji razvoj i promociju istih. Kako bi se osigurao uspjeh ove aktivnosti, daljnja razmjena, testiranje, verifikacija i izgradnja kapaciteta kroz seminare, radionice itd. je planirana u godinama 2015. i 2016. Molimo Vas da kontaktirate Vašeg nacionalnog WISE Power projektnog partnera (<http://wisepower-project.eu/contact/>) kako biste saznali više o ovim događajima.

Bilo bi nam drago primiti Vaše komentare ove draft verzije, posebno u pogledu njegove korisnosti u stvarnim slučajevima planiranja korištenja energije vjetra. Molimo Vas da koristite online obrazac (<http://wisepower-project.eu/draft-saps/>) ili da nas kontaktirate.

** Industrija obalnog korištenja energije vjetra, lokalni i regionalni javni dionici (općine, tijela javne vlasti), građani, ulagači, donosioci političkih odluka (regionalna, nacionalna, EU razina), nevladine organizacije, proizvođači i distributeri električne energije, banke i udruge.

*** Ciljno područje projekta WISE Power: Danska, Njemačka, UK i Španjolska – smatraju se naprednim tržištima*; Grčka, Francuska, Italija, Irska i Belgija – smatraju se tržištima s rastom*; Hrvatska, Finska, Poljska i Rumunjska – smatraju se tržištima u nastanku*.

Upute za korisnike i pregled sadržaja

Namjena ovog alata je:

1. Da Vam pomogne u pristupu **ključnim znanjima** o najboljim praksama osiguravanja društvene prihvatljivosti te da promovira njihovu uporabu u raznim projektnim fazama. Radi toga će Vam biti potreban sveobuhvatan pregled mjera ostvarivanja društvene prihvatljivosti te dodatni savjeti na slideovima. Sažetak opsežne ➔ literature nalazi se u prilogu.
2. Da vas navodi na strateško planiranje programa uključivanja zajednice tijekom razvoja projekta korištenja energije vjetra. ➔ Pogledajte pregled na 6. slideu.
3. Stimulira razmjenu znanja i raspravu o predstavljenim konceptima: pitanja koja je potrebno postaviti u vezi sa stvarnom primjenom uputa (primjenjivost na specifične projekte, prilike i rizici) nalaze se na grafikonima.

Informacije dostupne ovdje su **interaktivne**:

- ➔ **Unakrsne reference** između tematski povezani sadržaja pomoći vam da se brzo orijentirate brzo i provodite ciljana istraživanja. Klik na ikonu vodi vas na sadržaje vezane teme.
- ↗ Hiperveze s važnim alatima i uputama uključene su u draft verziju Smjernica. Klik na ikonu vas vodi originalnom izvoru.

Ostale korištene ikone / reference:

Posebne činjenice i reference (iz primarnih i sekundarnih izvora) koje je potrebno uzeti u obzir.

Savjeti za vođenje rasprava vezani za planiranje mjera za osiguravanje prihvaćanja zajednice.

Pojmovi koji su definirani u **WISE Power Pojmovniku** označeni su zvjezdicom (*)

Zašto i kako? – Početak izrade strategije osiguravanja društvenog prihvatljivosti

Potrebno je razmotriti dva ključna elementa iz istraživanja osiguravanja društvene prihvatljivosti projekata korištenja energije vjetra:

Pozadina – zašto je efikasna strategija ključna	Otvorena pitanja koja je potrebno razmotriti	Korištenje draft Smjernica
1. "Učinkovit angažman zajednice* i savjetovanje s javnosti* predstavlja temelj uspješnog razvoja projekata korištenja energije vjetra. Kontinuirani, proaktivni angažman zajednice predstavlja nužni ulog u dugoročni uspjeh projekta". (CANWEA vodič)	Kako razviti trajni, proaktivni angažman zajednice*?	Sažetak uputa za akcijska polja Smjernica koje je potrebno uvažavati tijekom životnog ciklusa projekta.
2. "Svaki projekt je jedinstven i zahtijeva individualni pristup, uzimajući u obzir lokalne uvjete" (IEA's Task 28)	Kako postići ' individualizirana rješenja (usklađena sa specifičnom situacijom)?	Sažetak uputa za podupiranje detaljne analize društvenih, tehničkih te aspekata planiranja koji mogu utjecati na osiguravanje društvene prihvatljivosti* tijekom životnog ciklusa projekta te moguće metode rješavanja problema.

O čemu se radi – akcijska polja Smjernica za osiguravanje društvene prihvatljivosti

Temelji osiguravanja prihvaćanja zajednice su* “Pružanje informacija”, Uključenost*, Dijeljenje koristi / Inovativno financiranje* -> Cilj ovog alata je da Vas usmjeri odustajanju od pojedinačnih akcija te prema strateškom pristupu osiguranju prihvaćanja zajednice koji, u što je moguće većoj mjeri, inkorporira temeljne principe smjernica:

Pružanje informacija*

- Jednosmjerno informiranje dionika
- Vidi detalje na grafikonu 12

Uključenost*

- Dvosmjerna komunikacija (dijalog i razmjena mišljenja)
- Vidi detalje na grafikonu 13

Inovativno financiranje* / Dijeljenje koristi *

- Partnerski modeli
- Vidi detalje na grafikonima 14 i 15

Aktivnosti vezane za informiranje i uključenost osnova su interakcije s dionicima. Modeli inovativnog financiranja / dijeljenja koristi moraju biti izvedeni iz i kontinuirano podupirani aktivnostima dijeljenja informacija i uključivanja lokalnih dionika.

Pregled izrade Smjernica za osiguravanje društvene prihvatljivosti

Cilj razviti konzistentnu strategiju sudjelovanja.

U prvom koraku potrebno je odrediti željenu **razinu sudjelovanja** (visoka / srednja / niska).

Nakon donošenja ove odluke moguće je definirati naredne korake koji osiguravaju **identifikaciju i implementaciju** prikladnih Smjernica za osiguravanje društvene prihvatljivosti*:

Ciljevi	Rezultati vezani za uspostavu i izvršavanje adekvatne strategije
Analiza socio-ekonomskog aspekta projekta ➔	Lista socijalnih, ekonomskih i političkih faktora koji utječu na projekt
Pregled kompetencija projektnog tima ➔	Tablica kompetencija tima: uključujući alokaciju resursa za vanjsku potporu
Izrada mape dionika stakeholder* ➔	Lista dionika: Rangiranje odnosa
Izrada komunikacijske strategije ➔	Komunikacijske mjere planirane kroz životni ciklus projekta (uključujući implementacijski plan)
Izrada strategije uključivanja ➔	Mjere uključivanja planirane kroz životni ciklus projekta (uključujući implementacijski plan)
Izrada modela inovativnog financiranja / dijeljenja koristi ➔	Finansijski modeli suradnje / Kompenzacijeske strategije (uključujući implementacijski plan)

Kako procijeniti kontekst projekata korištenja energije vjetra?

Procjena projektne pozadine je ključan, ali često zanemaren zadatak. Kontekstualni faktori mogu biti raspodijeljeni u nekoliko dimenzija koje su navedene u tablici ispod:

Kriterij	Analiza rizika: Odredite pozitivne / negativne aspekte
Lokacija	Može li se zbog lokacije pokrenuti javna rasprava?
Regija, zemljopisna obilježja	Koja su socio-ekonomski faktori stanovništva? Koja su socio-ekonomski faktori su odlučujući?
Povijesni kontekst	Jesu li se slični projekti izvodili na području/ mogu li oni utjecati na želju za uključivanjem?
Politički kontekst	Koja je politička pozadina (regija, općina)?
Tehnologija i utjecaj	Kako bi dionici mogli doživljavati utjecaj na okoliš i zdravlje?
Vrijednosti / Kultura	Potiče li projekt neka fundamentalna pitanja Does the project raise any fundamental questions (values: heritage etc.)?
Odnosi	Je li odnos s dionicima karakteriziran nepovjerenjem?

Lokalni i regionalni uvjeti su često mnogo značajniji nego **nacionalni i međunarodni uvjeti** (npr. turističke regije mogu imati veći otpor vjetroparkovima zbog značaja izgleda okoliša, kulturne baštine)

Možete dodati bilo kakve relevantne povijesne činjenice, npr. postojanje **projekata korištenja energije vjetra koji su bili blokirani ili odgađani**.

Koristan alat: Kako bi se dobio uvid u pozitivne i negativne kontekstualne faktore, napravite dvije liste s pozitivnim i negativnim faktorima koji utječu na Vaš projekt. Npr., koji su pozitivni politički faktori?

Dodatne informacije: [The ESTEEM-Tool](#) ovaj alat Vam može pomoći u izradi detaljnije kontekstualne analize.

WISEPower

Kako procijeniti kompetencije Vašeg tima?

Kako biste potaknuli uspješno planiranje projekata korištenja energije vjetra, nužno je detaljno procijeniti interne kompetencije. Ovo može biti učinjeno kroz **otvorenu raspravu** vođenu narednim pitanjima:

Tehnologija	Komunikacija	Pravni aspekt	Financije i kontroling
☐ Koliko smo otvoreni alternativnim tehničkim rješenjima? ☐ Kako dobro upravljamo nesigurnostima? ☐ Koliko dobro komuniciramo s ne-tehničkim korisnicima? ☐ Koliko dobro integriramo vanjska znanja? ☐ Koliko dobro razumijemo društvenu okolinu? ☐ How well do we deal with emotional issues? ☐ How well do we highlight the advantages of wind energy?	☐ Koliko dobro objašnjavamo tehnička rješenja? ☐ Koliko dobro gradimo povjerenje i komunikaciju sa zagovornicima i protivnicima? ☐ Kako se nosimo s medijima koji nas podupiru i kritiziraju? ☐ Koliko se dobro nosimo s društvenim mrežama? ☐ Kako ocjenjujemo uspjeh kampanja? ☐ Koliko dobro planiramo i organiziramo participacijski proces? ☐ Koliko dobro obučavamo tehničke upravitelje?	☐ Koliko dobro razumijemo pravni okvir? ☐ Koliko dobro surađujemo s tijelima javne vlasti? ☐ Koliko se dobro nosimo s javnošću (saslušanja, itd.)? ☐ Koliko dobro savjetujemo o izbjegavanju pravnih sukoba? ☐ Koliko smo sposobni za pronalazak alternativnog rješenja sukoba? ☐ Koliko dobro sudjelujemo u rješavanju sukoba?	☐ Koliko dobro procjenjujemo troškove razvoja projekta? ☐ Koliko dobro uspoređujemo slične projekte i uzročnike njihovih troškova? ☐ Koliko dobro identificiramo rizike troškova vezane za probleme prihvaćanja projekta? ☐ Koliko dobro simuliramo troškove vezane za analizu rizika? ☐ Koliko dobro savjetujemo upravu o alternativnim rješenjima i njihovim troškovima?
-> Napravite sažetak internih i eksternih kompetencija u tablici (razmotrite i nabrojite vještine koje posjedujete i koje Vam nedostaju):			
Vještine i nedostatci Interne	Vještine i nedostatci	Vještine i nedostatci	Vještine i nedostatci
Eksterne			

Na ovaj način moguće je dobiti pregled dostupnih internih kvalifikacija i stručnosti kao što su npr. komunikacijske vještine.

S druge strane, moguće je definirati interni nedostatke i izvore vanjske potpore koja će ih nadomjestiti.

Kako uspješno napraviti vježbu mapiranja dionika?

Identifikacija i mapiranje dionika može dati uvid u potencijalne utjecaje pojedinih subjekata, postojeće međuvisnosti, mreže, odnose i potencijalne buduće suradnje.

Daljnje mogućnosti suradnje (s onima koji podupiru projekt) te potencijalni način upravljanja konfliktima (s onima koji se protive projektu) mogu biti identificirane.

Pitanja vodilje za dionika projekta korištenja energije vjetra su:

- Koji su za projekt bitni dionici* ? (-> Napravite listu za svaki projekt) Kakva je međusobna interakcija pojedinih dionika?
- Što motivira dionike? ➔ (Referirajte se na socio-ekonomski kontekst i individualne komponente kao što su problemi, emocije, interesi, ciljevi, vrijednosti, preferencije, povjerenje.)

Sažetak ključnih dionika:

Industrija obalnog korištenja energije vjetra	Donosici političkih odluka (regionalna, nacionalna, EU razina)	građani / Lokalno stanovništvo	Nevladine organizacije /društvene grupe	Udruge	Lokalni poduzetnici	Vlasnici nekretnina	Lokalna vijeća
Lokalni razvojni fond	Udruge stanara	Ostale društvene grupe	Lokalna tijela za zaštitu okoliša	Lokalne trgovачke komore	Proizvodači energije	Investitori	Distributeri energije

Identifikacija dionika je kružni proces, razmjenom s jednom grupom moguće je detektirati nove dionike sve dok se ne kompletira lista.

Nakon što su prikladni dionici identificirani, moguće ih je pozvati na formiranje kontaktne grupe koja bi služila kao posrednik u komunikaciji s lokalnom zajednicom. Moguće je razviti i drugačije metode zajedničkog rada.

Izazov i rasprava: Kako identificirati najreprezentativniju grupu? Što napraviti ako ne postoji tijelo koje predstavlja lokalnu zajednicu?

Dodatne informacije: ➔ The ESTEEM-Tool ovaj alat može Vam pomoći u detaljnijoj analizi dionika.

Kako izraditi strategiju osiguravanja društvene prihvatljivosti?

Diskusija pitanja za iznalaženje pravih kombinacija: Što želite? Što drugi žele?

Kako stvoriti situaciju u kojoj svi pobjeđuju?

Ulagani faktori za stvaranje situacije u kojoj svi pobjeđuju:

- Inicijalno uključivanje i povratne informacije
- Razumijevanje dinamik lokalne zajednice
- Upravljanje očekivanjima od najranije faze – objašnjavanje procesa planiranja i očekivanog hodograma
- Uvažavanje svih elemenata koji su za i protiv, uključujući ekonomske pogodnosti, kratkoročne i dugoročne, direktnе и indirektnе efekte.

Cilj: svi prihvataju stav većine, postizanje kompromisa.
Prihvati da svi dionici imaju pravo na mišljenje.

Riziči:

1. Vlastite brige (ograničenja kapaciteta, ekonomski faktori) izbor ne predstavlja stvarnu potrebu i očekivanja lokalne zajednice.
2. Manjak razumijevanja za očekivanja dionika (vidi grafikon 7), potrebno je upravljati očekivanjima

Izazov i rasprava: Koji interni problemi mogu imati negativan utjecaj na razvoj konstantne participacijske strategije? Nađite način za ukloniti ove rizike (npr. finacijski okovi, manjak fleksibilnosti) kroz sesiju brainstorminga.

Kako napraviti implementacijski plan?

Definirajte smjernice koje **osiguravaju implementaciju Vaših strategija** (osiguravanje kontinuirane interakcije with stakeholders):

Pregled: Mjere informiranja*

Lista potencijalnih modela:

Komunikacija bi se trebala fokusirati na širenje pozitivnih poruka i emocija, te bi trebali težiti reduciraju zamjerki (kroz priznavanje i rješavanje strahova itd.). Iskrenost, otvorenost*, odziv*, odgovornost* i transparentnost biti će fundamentalni za iznošenje uvjerljivih argumenata.

Rasprave:

1. Kako identificirati najprikladnije metode komunikacije? Molimo vas da rangirate mjere u kategorijama (npr. *obavezna, **osnovna, *** fakultativna)
2. U kojoj projektnoj fazi bi mjere trebale biti dostavljene?
3. Kako balansirati između rane objave informacija i održavanja natjecanja za instalacijske lokacije?
4. Koje daljnje aktivnosti vezane za nove medije mogu biti planirane?
5. Koji eksterni rizici mogu ugroziti informacijski proces? Kako izbjegići ove rizike?

Dodatne informacije o uspješnim mjerama informiranja: [GP Wind, Finalni izvještaj](#)

Pregled: Mjere uključivanja

Lista potencijalnih modela:

Otvoreni sastanci za lokalnu zajednicu

Prisutnost na lokalnim događajima

Forum dionika/radionice

Telefonska veza

Radionice i fokusne grupe

Online savjetovanje

Kućni sastanci

Ulični štandovi

Procesima uključivanja potrebno je pristupiti s posebnom pažnjom. Treba imati na umu da su potrebni značajno vrijeme i trud.

Povjerenje je veoma bitno: Potrebno se fokusirati na dijalog i stvaranje okoline u kojoj pojedinci osjećaju da imaju ovlasti.

Proces uključivanja zahtjeva ljudi s posebnim vještinama koji su se sposobni profesionalno nositi s emocionalnim dijalozima i sukobima.

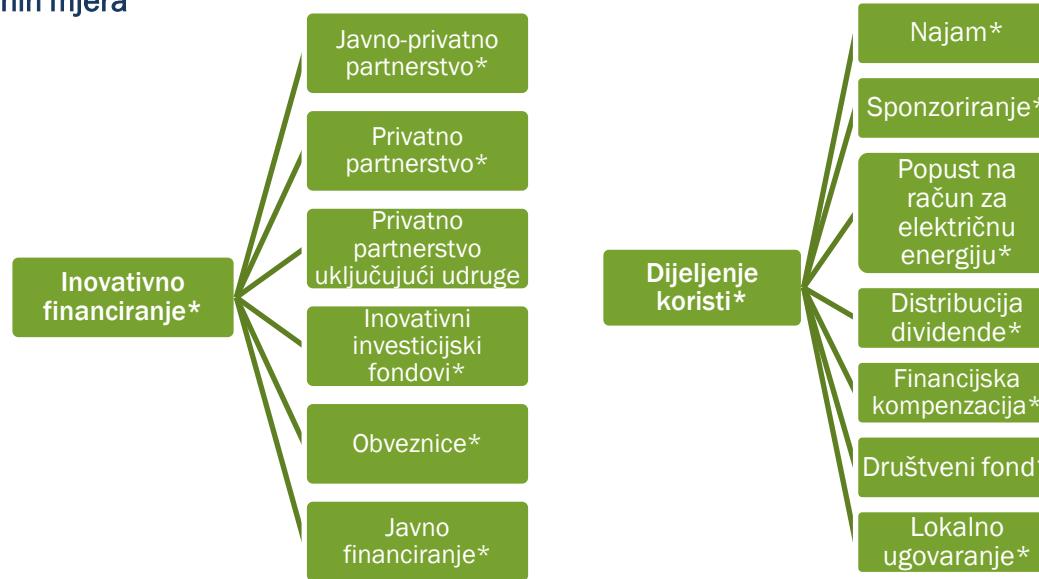

1. Molimo Vas da rangirate mjere uključivanja u kategorijama (npr. *obavezno, **osnovno, ***fakultativno)
2. U kojoj fazi projekta bi trebalo predvidjeti mjere (npr. inicijalno planiranje, ishođenje dozvola, faza rada)?
3. Koje pravne prepreke vezane za mjere uključivanja postoje u okolini Vašeg projekta (država, regija, općina)?
4. Koji eksterni rizici mogu ugroziti proces uključivanja? Kako izbjegići ove rizike?
5. Kako znate da ste postigli uspješno uključivanje?
6. Kako uključiti 'tihu većinu' koja se često zanemaruje?
7. Kako povezati različite mjere? Postoje li komplementarni efekti koje je moguće iskoristiti?

Više o uspješnim mjerama uključivanja: [CANWEA \(2010\)](#)

Pregled: Mjere financijske participacije

Lista potencijalnih mjera

Modeli financijske participacije moraju biti prilagođeni lokaciji. To prepostavlja pregled svih mogućih opcija uključujući činjenici da inovativno financiranje/zajedničko vlasništvo* nije prikladno za svaku zajednicu. Fokus bi trebao biti na razumnom modelu koji je uvjetovan mogućnostima partnera (zajednica, građani) za investiranje i pregovaranje. Dijeljenje koristi sa zajednicom je uglavnom primjerenije od isplata pojedincima.

Rasprrava:

1. Koji regulatorni okvir vezan za inovativno financiranje* / zajedničko vlasništvo* postoji u okolini Vašeg projekta (država, regija, općina)?
2. Kako možete identificirati sposobnost partnera za investiranje i pregovaranje? Kako možete stvoriti prilike za vlasništvo* grupama nerezidenata posebno kada postoje pravne prepreke vezane za lokalne nekretnine?

Dodatne informacije : [WISE Power Report on innovative financing models for wind farms](#) & [WISE Power izvještaj o inovativnim modelima financiranja projekata korištenja energije vjetra](#) i [WISE POWER izvještaj o inovativnim modelima financiranja i utjecaju na osiguravanje društvene prihvatljivosti](#)

Pregled: Mjere financijske participacije

Faktori uspjeha modela financijske participacije

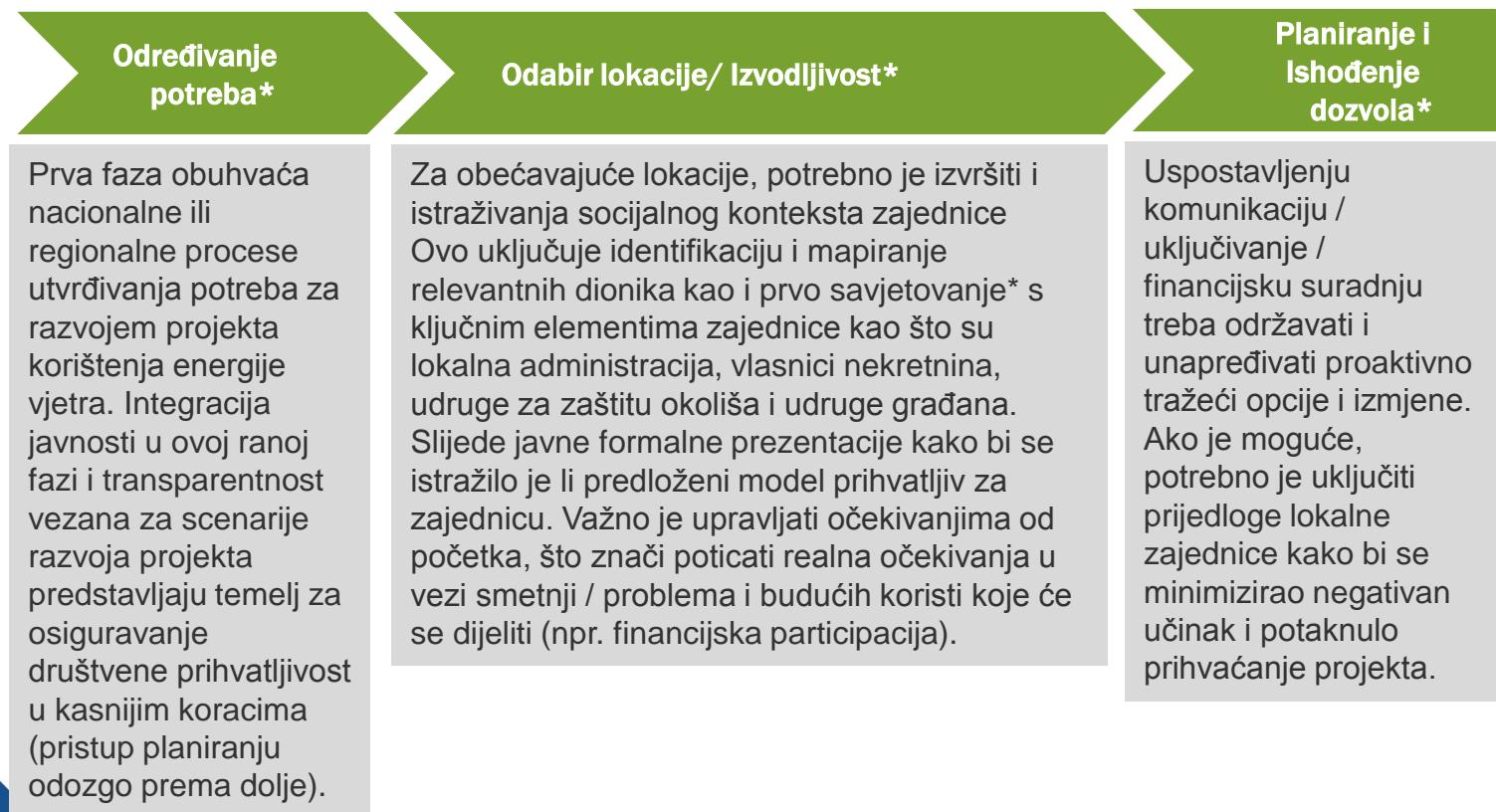
- Jasne, razumljive, opsežne informacije (financijski proizvod*, financijski uvjeti*, podrijetlo investitora, iznos depozita, pravni status, administrativni troškovi)
- Financijski tok koji generira projekt treba biti maksimalno transparentan
- Stvaranje stvarne participacije: Prilagodite modele financijske participacije dionicima (naglasak na participaciju lokalne zajednice - građana)
- Kada su potvrđeni partneri koji su spremni na kooperaciju, upravljajte projektima korištenja energije vjetra pravovremeno i profesionalno
- Minimizirajte financijski rizik (odgovornost, trajanje ugovora)
- Osigurajte stabilan prinos investicije

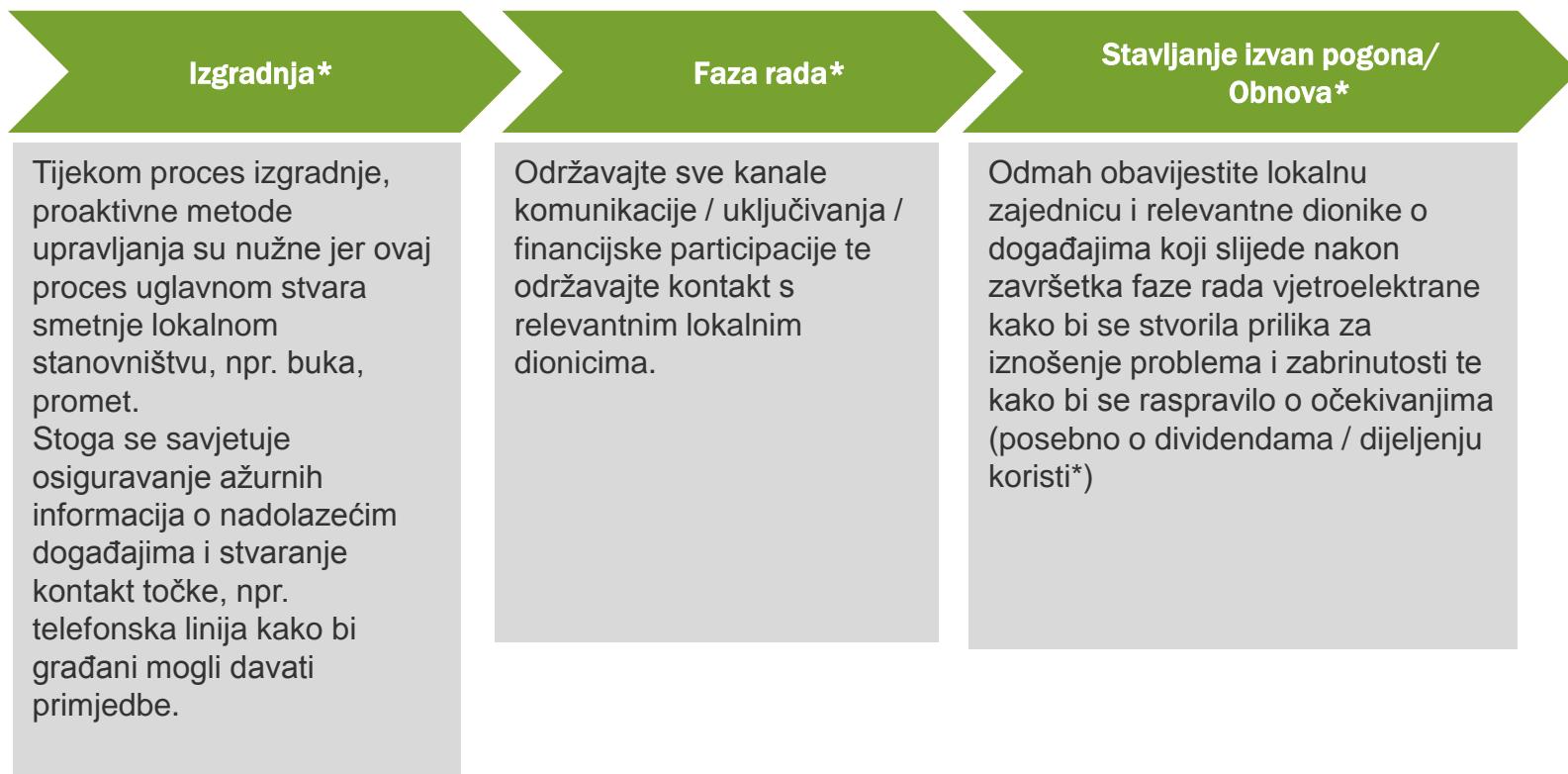
Financijski participacijski modeli u projektima korištenja energije vjetra potiču se zbog naredni, obostrano korisnih razloga:

1. Pomažu u izgradnji **odnosa**, stvarajući pozitivno javno ozračje i potporu projektu.
2. Ojačavaju projekt uključivanjem **znanja lokalnih partnera**.
3. Zajedničko vlasništvo nudi* priliku dalnjeg unapređivanja **povjerenja i ugleda** industrije obnovljivih izvora energije.

Izvršni sažetak: Građenje prihvaćanja tijekom životnog ciklusa projekta

Izvršni sažetak: Građenje prihvaćanja tijekom životnog ciklusa projekta

Prilog: Lista smjernica, alata i najboljih praksi

- Canadian Wind Energy Association: Wind Energy Development - Best Practices for Community Engagement and Public Consultation (2010)
- Centre for Sustainable Energy: Delivering community benefits from wind energy development: A toolkit (on behalf of the Renewables Advisory Board) (2009)
- Centre for Sustainable Energy : The Protocol for Public Engagement with Proposed Wind Energy Developments in England (on behalf of the Renewables Advisory Board) (2007)
- Clean Energy Council: Community Engagement Guidelines for the Australian Wind Industry (2013)
- GP-Wind: Final Report (on behalf of the European Commission) (2012)
- Impuls: Praxisleitfaden Bürgerbeteiligung - Die Energiewende gemeinsam gestalten (on behalf of the Federal Ministry for the Environment, Nature Conservation, Building and Nuclear Safety) (2013)
- International Energy Agency: Social Acceptance of wind energy projects - Expert group summary on recommended practices, Task 28 (2013)
- Local Energy Scotland: Scottish government good practice principles for community benefits from onshore renewable energy developments (on behalf of the Scottish government) (2014)
- Roland Berger: Study regarding grid infrastructure development: European strategy for raising public acceptance (on behalf of the European Commission) (2014)
- Association of German Engineers (VDI): VDI 7000, Early public participation in industrial and infrastructure projects (2015)
- 100 Prozent Erneuerbar Stiftung: Akzeptanz für Erneuerbare Energien (2012)

COORDINATOR

PARTNERS

WISEPower

Hvala Vam na pažnji

Co-funded by the Intelligent Energy Europe
Programme of the European Union